

ÇOCUK SUÇLULUĞU

Çocuk suçluluğu, sosyal bilim alanlarınca çalışılan konuların başında gelmektedir. Çocuk suçluluğu üzerine yapılan araştırma, makale, tez, etkinlik sayısındaki artış konuya ilginin yanı sıra bu sosyal meselenin uzun süre gündemimizde olacağına da bir nişanesi olabilir. Çağımızda çocuklara yönelik önemin artışına binaen çocuk üzerine çalışma alanları da artmaktadır. Bu sebeple çocuk üzerine çalışacak profesyonellerin en çok ihtiyaç duyduğu şey, çocuk suçluluğunun temel hususlarını ve kapsamını şümulü bir şekilde anlamaya çalışmaktır. Hatta uygulama açısından bakıldığında, Çocuk Koruma Kanunu'nun 33. maddesine göre, çocuk suçluluğu üzerine eğitim almış profesyonellerin çocuk adalet sistemi için daha çok tercih edileceği belirtilmektedir. Yine Çocuk Mahkemelerinin verdiği "danışmanlık tedbiri" kararları günden güne artmaktadır. Diğer yandan lisans alanlarında çocuk suçluluğu dersleri için kullanılacak kapsamlı kaynakların olmaması da bu dersleri veren profesyonelleri konuyla ilgili materyaller hazırlamalarını zorlaştırmaktadır. Böylece hem lisans ve lisansüstü seviyede kullanılacak hem uygulamada profesyonellerin çocuk suçluluğu üzerine yetkinliklerini artıracak, hem de konuya ilgi duyan herkesin, çocuk suçluluğunu ve kapsamını anlamaya ve çalışmaya başlarken, nereden başlayabileceği üzerine bir perspektif kazanmalarına katkıda bulunacak bir kaynağa ihtiyaca binaen anlaşılabilir bir dil ve formatla bu kitap hazırlanmıştır. Kitapta öne çıkan noktalar şunlardır:

- 1- Çocuk suçluluğu yeniden tanımlanmıştır: Bir çocuktaki sosyalizasyon problemleri sonucu ortaya çıkan antisosyal eğilimlerin yıkıcı-bozucu bir hale gelerek illegal bir duruma dönüşmesi ve buna çocuk adalet sistemi müdahalesinin gerçekleştirilmesidir.
- 2- Ayrıca başlı başına bir kaynak olarak bulunmayan "sosyalizasyon" konusu kitapta müstakil bir bölüm olarak teferruatlı şekilde ele alınmıştır.
- 3- Çocukların antisosyal davranışlarının nasıl geliştiği teorize edilmiş ve onların suça karışmalarını motive edebilecek biyolojik, psikolojik ve sosyal şartlar tartışılmıştır.
- 4- Çocuk adalet sisteminde psikososyal bakışın önemi ve gerekliliği çalışılmıştır.
- 5- Çocuk suçluluğunun önlenmesi ve müdahalesine yönelik tavsiyelerde bulunulmuştur. Bunlardan biri "Milli Sosyalizasyon Bakanlığı" tavsiyesidir.

ISBN: 978 625 6497 59 7

9 786256 497597

ÇOCUK SUÇLULUĞU

Teori ve Uygulama

Prof. Dr. Miraç Burak Gönültaş

ÇOCUK SUÇLULUĞU Teori ve Uygulama

Prof. Dr. Miraç Burak Gönültaş

SİVAS 2024

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

ÇOCUK SUÇLULUĞU

Teori ve Uygulama

- Çocuk Suçluğunun Yeniden Tanımlanması
- Sosyalleşme
- Antisosyal Davranışlar ve Suçta Motive Ediciler
- Çocuk Adalet Sisteminde Psikososyal Bakış
- Önleme Üzerine Tavsiyeler

Yazar

Prof. Dr. Miraç Burak Gönültaş

SİVAS 2024

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

ÇOCUK SUÇLULUĞU: Teori ve Uygulama

ISBN

978-625-6497-59-7

Yazar

Prof. Dr. Miraç Burak Gönültaş

Baskı

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlük Matbaa

Sertifika No: 40954

Dağıtım

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Sivas / 2024

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI No: 316

18/12/2024 Tarih ve 41 Numaralı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayın Kurulu Kararı ile 26/12/2024 Tarih ve 27 Toplantı Sayılı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yönetim Kurulu Kararına istinaden basımı uygun görülmüştür.

İNCELEME KOMİSYONU:

Prof. Dr. Vehbi Ünal

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fak. / SIVAS

Doç. Dr. Mehmet Kanak

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fak. / SIVAS

Doç. Dr. Mehmet Başçillar

Necmettin Erbakan Üniversitesi Nezahat Keleşoğlu Sağ. Bil. Fak. / KONYA

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
ÖRNEK VAKA	11
GİRİŞ	13
ÇOCUKLARIN KARIŞTIĞI SUÇ TİPLERİ VE YAYGINLIĞI	21

1. BÖLÜM

SOSYALLEŞME (SOSYALİZASYON)	25
İnsan Tabiatı	30
Kültürel Tesir	30
Sosyolojik Bakış	31
Ahlaki Bakış	32
Sosyalleştiriciler (Sosyalize Edici Unsurlar)	33
Aile	34
Akran Grupları	35
Okul	35
Din	36
Kitle İletişim Araçları	36
Çocuk Suçluluğu ve Sosyalizasyon İlişkisi	37
Bölüm Tartışma Soruları	39

2. BÖLÜM

ANTİSOSYAL DAVRANIŞLAR VE SUÇLULUĞA DOĞRU GELİŞİM	41
Ciddi Suç İşleyen Çocuk Suçlular	43
Ciddi Suçlar Dışında Suç İşleyen Çocuklar	43
Yıkıcı Bozucu Davranış Gösteren Çocuklar (Status Suçları)	44
Açık Aşama	45
Kapalı Aşama	45
Otorite ile Çatışma Aşaması	45
Okullar Antisosyal Davranış ve Akran Zorbalığı	47
Okul İklimi ve Akran Etkisi	49
Akran Zorbalığı ve Sanal Zorbalık	50
Antisosyal Davranışları Geliştiren Şartlar	52
Bölüm Tartışma Soruları	55

3. BÖLÜM

ÇOCUĞU SUÇA MOTİVE EDEBİLECEK BİYOLOJİK PSİKOLOJİK VE SOSYAL SEBEPLER	57
Ülkemizde Suçların Genel Durumu	60
Suçun Açıklanması	61
Çocuk Suçluluğunda Motivasyonun Yeri	62
Biyolojik Eksenli Açıklamalar	63
Psikolojik Eksenli Açıklamalar	64
Sosyolojik Eksenli Açıklamalar	65
Çocuğu Suça Motive Edebilecek Şartlar	77
Bölüm Tartışma Soruları	79

4. BÖLÜM

ÇOCUK ADALET SİSTEMİ VE PSİKOSOSYAL YAKLAŞIM	81
Çocuk Adalet Mekanizması ve Çocuğun Korunması	83
Çocuk Hakları ve Bir Mekanın, Uygulamanın Ya Da Politikanın Nasıl “Çocuğa Özgü” Hale Geleceği	86
Ceza Adalet Sisteminin Çocuğa Özgü Hale Gelebilmesi İçin Yapısal Dönüşümü	89
Psikososyal Bakışı Temsil Eden Uzmanların Adalet Sistemindeki Görevleri ve Beklenen Roller	90
Çocuk Adalet Sisteminde Psikososyal Yaklaşım: Cezalandırma ve Koruma Dengesi	98
Cezalandırma-Koruma Dengesi Açısından Onarıcı Adalet Yaklaşım	104
Çocuk Adalet Sisteminde Psikososyal Bakışın Güçlendirilmesi	107
Bölüm Tartışma Soruları	111

5. BÖLÜM

ÇOCUK SUÇLULUĞUNUN ÖNLENMESİ ÜZERİNE TAVSİYELER	113
Milli Sosyalleşmenin Önemi ve “Milli Sosyalizasyon Bakanlığı”	115
Okullarımız İçin Sosyal Sağlık Dersi	121
Gençlerimiz Futbol ve Fanatizm	126
Göç ve Çocuk Suçluğu İlişkisi Nasıl Okunmalı?	132
Yalan Söylemekle Suç İşlemek Nasıl İlişkili Olabilir?	137